

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mihail Sadoveanu
APARE SĂPTĂMÂNAL

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și
cultura poporului român

Sibiu

Abonamentul:
Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni
125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. —
Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe
se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu,
strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se
refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor
un șir peti 6 Lei pentru odată, dacă se publică
de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile
se adresează **Administrației** ziarului Telegraful
Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

CONVOCARE

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe române
de Alba-Iulia și Sibiu și Mitropolit al Românilor ortodocși din Ardeal, Banat,
Crișana și Maramurăș

Cătră membrii Societății misionare ortodoxe „OASTEA DOMNULUI“

În temeiul articolului 39 din Statutele Societății misionare orto-
doxe, „OASTEA DOMNULUI“, convocăm prin aceasta și declarăm
convocat al 9-lea congres al Societății noastre în sesiunea ordinară,
în ziua întâi și a doua de Rusalii, adică în 8 și 9 Iunie a. c. în cate-
drala din Sibiu.

Congresiștii vor lua parte în amândouă zilele la Sfânta Liturghie,
iar a doua zi 9 Iunie ora 11, va avea loc adunarea festivă în sala
desemnată spre acest scop.

Tot pe data de mai sus se convoacă și Sfatul Central al Oastei
Domnului, la Sibiu.

Dat în Sibiu la 15 Mai 1941.

(ss) **NICOLAE**
Arhiepiscop și Mitropolit

Insemnătatea obiceiurilor religioase ale poporului

În Germania s'a dezvoltat în ul-
timii zece ani o știință vastă și ex-
trem de interesantă, care constă în
cercetarea cât mai fidelă și mai siste-
matică a tuturor practicilor, tradițiilor,
creațiunilor poporului. Știința aceasta
numită Volkskunde, nu știm ce nume
ar putea avea în românește. Nu s'ar
putea numi studiul Folklorului, pen-
trucă acesta are în vedere numai
creațiunile literare ale poporului, pe
când știința de care vorbim se întinde
asupra tuturor obiceiurilor și cre-
dințelor, asupra întregului suflet al
poporului în toate manifestările lui.

Știința aceasta reprezintă o ade-
vărată revoluție în atitudinea omului
contemporan. Înainte domnea con-
cepția iluminist-raționalistă că poporul
reprezintă «pătura de jos», înapoiată,
trăind din resturile unor idei înve-
chite și copilărești, sau din fărâmitu-
rile alterate ale ideilor ce cad din
«pătura de sus». Productivă sau nor-
mativă în ordinea culturii și a vieții
este numai «pătura de sus». Cea de
jos nu are decât un rost «receptiv»,
de turmă care să asculte cu admirație
pe intelectuali. «Purtătoare a progre-
sului este numai pătura intelectualilor;
numai ea crează valorile spirituale;
ea ține atârnată de legătura bunurilor
și valorilor ce coboară în jos, po-
porul, masa, într-o oarecare apro-
piere de mândra înălțare a culturii
spirituale» (Georg Koch, Zu Ge-
schichte und Stand der religiösen
Volkskunde, în Theologische Rund-
schau, 1936, pg. 153).

Azi însă, în urma câtorva lucrări
importante despre sufletul țaranului,
s'a reluat opinia lui Pestalozzi și Arndt,
că în simplitatea și unitatea sufletului
poporal stă adevărata înțelegere a
tinelor vieții și nu în unilateralitatea
erudițiilor. Poporul nu este numai
masa care are lipsă de conducere,
ci și «purtătorul anumitor puteri ale
începutului, puteri veșnice, puteri nu
numai reproductive ci și productive,
nu numai primitive, ci și primare»
(pg. 151). El este mai aproape de ră-
dăcinile dumnezeiești ale vieții, el are
capacitatea de-a vedea «întregul» și
nu de-a cădea într-o extremă sau alta,
de-a vedea tainicul și adâncul din
lume, el este într-o legătură nemijlo-
cită cu originea vieții și cu datorile
sale, fără interpunerea rațiunii care
reducе totul la atom, la fizică, la
spațiu rece.

Poporul simte pe Dumnezeu ca
pe Părintele tuturor, omul simplu se
simte pe sine copil al lui Dumnezeu.
El e cel mai pregătit să devină și
copilul lui Dumnezeu în Hristos, de
aceea poporului s'a adresat Fiul lui
Dumnezeu.

Astfel toată știința aceasta despre
viața poporului se întâlnește în ultima
analiză cu fundamentul religios al su-
fletului poporal. Toate obiceiurile po-
porului sunt împlinite sau dominate
de credința religioasă.

Cu toate acestea în cadrul ace-
stei vaste științe, s'a dezvoltat ca o
ramură a parte cercetarea obiceiurilor

și moravurilor religioase (Religiöse
Volkskunde).

Interesul care stă la baza acestei
ramuri a științei sufletului poporal este
în primul rând unul de ordin creștin
apologetic. Cercetătorii manifestărilor
sufletului poporal în deobște erau și
sunt uneori și azi dominați de ideea
că tradițiile și moravurile poporului
poartă pecetea unei mentalități primi-
tive — asemănătoare cu a triburilor
din Africa — sau au un caracter mi-
tologic, provenind din religia pre-
creștină. Hans Neumann și prelatul
Georg Schreiber au dovedit prin lu-
crările lor cum în lumea de repre-
zentări religioase a poporului german,
cerul mitologic al zeilor precreeștini a
fost ocupat de Dumnezeu creștin și de
toate reprezentările religiei creștine. «A
fost fără îndoială un timp, când și-a pus
pecetea în credința poporului și marea
credință în zeii germanici. Dar această
epocă a trecut demult; afară de re-
sturi disparente în colțuri uitate, acest
strat de influință a murit și de multe
secole creștinismul umple necontestat
și fără concurență formele golite»
(Hans Neumann, la Georg Koch art.
cit. p. 108). Chiar miturile poporului
— de cari acesta totdeauna crează
fiind o formă plastică de-a exprima
gânduri abstracte, deosebit de agreată
de spiritul lui — sunt o creațiune a
impulsului religios, deși uneori nu mai
apare clar preocuparea religioasă și
deși elementele primitive, precreeștine
și creștine stau într'un amestec ciudat.
«Toate transformările cugetării mitice,
basmul, legenda, dezvoltă în felul
lor anumite atitudini fundamentale ale
sufletului poporal. Și aici se arată re-
ligia ca impulsul cel mai fecund, ma-
nifestat în toate ramificațiile creați-
unilor poporale» (Georg Wunderle,
Religionspsychologie und Volkskunde,
în Volk und Volkskunde, vol. II, p. 150).

Înainte de-a ști de aceste consi-
derații principiale noi am analizat din
punct de vedere creștin figura lui
Făt-Frumos din basmele noastre în
articolul «Har și vraje» din acest ziar,
iar în studiul «Creștinism și tradiție
în viața națională» din «Luceafărul»
Nr. 2 am subliniat pecetea pe care o
pune creștinismul pe miturile unui
popor creștin, chiar când acestea mai
păstrează resturi precreeștine.

Motivele pentru cari se pune azi
atâta accent pe adunarea și cerceta-
rea manifestărilor sufletului poporal
sunt însă și altele decât cel amintit,
al superiorității acestui suflet față de
cel al păturii intelectuale. Există azi
o convingere unanimă că poporul a
păstrat mai bine caracterele specifice
ale nației respective. În popor se pă-
strează acea «ultimă atitudine hotă-
rătoare față de lume în cursul tuturor
veacurilor», «acel ceva originar care e
născut din el însuși» (Hans v. Lüpke,
la Georg Koch, art. cit. pg. 159), în
el se păstrează mai bine acele «puteri
ale perzistenței» (Riehl, la G. Koch,
art. cit. pg. 164).

În haosul contemporan lăsat de
atâtea încercări de reforme nereușite,
națiile caută de aceea indicații pen-

tru stabilizarea vieții lor în acele te-
meiuri, în acele rânduieli cari au pă-
strat în curs de milenii poporul, cari
au fost verificate de înțelepciunea în-
delung cristalizată a stratului poporal.

Iar partea religioasă în aceste
creațiuni populare este cea mai de
temelie, ea e prezentă la baza tuturor
obiceiurilor, practicelor, ideilor popo-
rului. Ea exprimă cea mai autentică
și mai adâncă față a lui. Pentru a cu-
noaște ceea ce e mai esențial, mai spe-
cific unui popor, trebuie cercetată par-
tea religioasă a manifestărilor sufle-
tului lui. «Terenul manifestărilor su-
fletului popular are o temelie religi-
oasă... Religia, sau uneori magia, con-
stitue rădăcinile principale ale com-
portării poporului, pe care o cerce-
tează știința aceasta» (G. Wunderle,
art. cit. pg. 133). «În ultima profun-
zime orice știință a poporului — alle
Volkskunde — se întemeiază pe reli-
gie» (G. Koch, art. cit. p. 162).

Dacă deci această știință a ma-
nifestărilor poporului e chemată să
aducă luminile cele mai hotărătoare
pentru înțelegerea sufletului național,
dacă ea e sortită să lămurească teme-
iurile cele mai potrivite ale organizării
sociale și politice a statului național,
dacă ea poate să precizeze cele mai
importante indicațiuni pentru o edu-
cație sănătoasă a noilor generații în
spiritul aceluia neam, — cunoașterea
expresiunilor vieții religioase a nea-
mului, fiind elementul cel mai de te-
melie al lui, are o însemnătate cum
nu se poate mai determinată nu
numai pentru a satisface o simplă cu-
rizitate intelectuală, ci și pentru a
stabili coordonatele existenței viitoare
a națiunii proprii.

Într'un articol următor vom arăta
însă însemnătatea obiceiurilor religi-
oase ale poporului pentru rostul spe-
cial al educației lui religioase viitoare.

D. STĂNILOAE

MM. LL. Regele Mihai I și Regina Mamă în Ardeal

Județele Târnava Mare și Târnava
Mică au avut bucuria să întâmpine în
mijlocul lor, în ziua de 20 I. c., pe MM.
LL. Regele Mihai I și Regina.

Trenul regal s'a oprit în gara Dum-
brăveni, de unde Suveranul a plecat la
vânătoare pe hotarul comunei Valhid,
ear M. Sa Regina cu suita a venit la
Sighișoara, unde a vizitat mai întâi fru-
moasa noastră biserică ortodoxă. Aici a
fost salutat de un sobor de preoți, în
frunte cu părintele protopop Em. Stoica.
M. Sa Regina Elena a sărutat sf. cruce
și sf. evanghelie, și s'a interesat apoi de
picturile și podoabele bisericii. A cerce-
tat și așezămintele de cultură, de ca-
ritate și de economie ale Sighișoarei.

Pretutindeni s'a adus Majestății Sale
o caldă manifestație de omagială simpatie.

La Mediaș MM. LL. au fost ovațio-
nate cu același entuziasm de un mare
număr de localnici, cărturari și popor.

Religia și școala neamului

Dincolo de sbuciumul războiului de azi, în dosul diferitelor formule și aranjeri geografice, pe care se frământă bătrânul continent a și le afla, dincolo de tot ce auzim și simțim cu nervii încordați până la exasperare, omenirea acestui veac trăiește drama unei profunde schimbări sufletești, își caută un punct de razim, un nou echilibru sufleteș, un nou centru spiritual.

Mănat până acum de tot felul de „rațiuni”, una mai superioară decât alta, omul acestui veac, robii mașinei, a încercat să clădească o lume euclidiană, în formule matematice și a ajuns să vadă că rațiunea lui nu mai poate stăpâni ceea ce a inventat.

Omenirea de azi trece prin durerile nașterii unui om nou! O, pe acest „om nou” de când îl caută omenirea și în loc să se apropie de realizarea lui se depărtează tot mai mult. De când caută tipare noi în care să-și așeze viețuirea ei? Și aceste tipare, cari ca niște alvii protecătoare pot duce izvorul vieții individului și neamului spre limanul veșniciei, întârzie să apară. În loc să răsără în lume „omul cel nou”, „făptura cea nouă”, adevăratul „flu al luminii”, apar caricaturi de oameni, simulacre.

Dece toată această zăbăvă în împlinirea unui gând care e al tuturor? Dece oare Doamne, lipsa unui profet al Tău, care să despice cu glasul lui văzduhul și să săgeteze inima tuturor, dela un capăt la altul al lumii, să oprească pe acest „rege al pământului”, înălțat de patimi, de pe panta prăbușirii pe care a alunecat?

Nu există decât un singur răspuns la toate aceste chinuitoare întrebări. Și morții de ar învia, omenirea nu apucă pe linia veșniciei și a armoniei până când nu acceptă integral și definitiv descoperirea și voia lui Dumnezeu, până când nu apucă pe drumul apropierei de Dumnezeu.

O răsturnare totală a valorilor umple acest veac tragic; veșnicul este înlocuit cu efemerul și vremelnicul, concepțiile de viață cele mai pretențioase s-au prefăcut în compromisuri politice de moment; valoarea suflet înlocuită cu valoarea trup, valoarea om aruncată de valoarea mașină.

Toate acestea pentru că izvoarele la care se adapă sufletul omenesc de azi nu sunt izvoarele vieții veșnice. Toate acestea pentru că în pregătirile mari pentru formarea omului nou lumea nu privește în oglinda cea adevărată a Evangheliei lui Hristos, ci în oglinzile artificiale ale oamenilor.

Omul vrea singur, cu puterile lui să se „înnoiască”. Omul de azi trăiește prea mult în relație cu el și cu lumea inconjuroare și prea puțin în legătură cu Dumnezeu. În loc să iubească cerul a ajuns să se teamă de el, să ocolească orice comuniune cu Dumnezeu.

Din această relație cu el însuși a isvorât egoismul, ear pe plan social tot felul de convenții, tratate, legi și reforme.

S'a uitat însă că omul nou nu se poate crea prin legi, sau reforme, oricât de totalitare ar fi ele și din oricâte necesități ale prezentului ar porni. Omul nou se naște din comuniunea adâncă, permanentă a lui cu Dumnezeu, prin o mai totală îmbrățișare a duhului lui Hristos. Omul nou se naște numai prin așezarea principiilor evanghelice la baza vieții.

Toate celelalte încercări rămân simple paliative, construcții pe nisip, căci transformarea omului nu se poate face decât cu ajutorul lui Dumnezeu.

Iată deci numai acea concepție de stat asigură trăinicia și veșnicia neamului, numai acea concepție e în adevăr „totalitară” care cuprinde însuși răspunsul ne schimbant al divinității la toți pașii vieții.

Nu mai adevăr reformă e într'adevăr valabilă, generatoare de forțe spirituale, care acceptă și se inspiră totalitar și fără jumătăți de măsură din adevărul Mântuitorului.

Neamul nostru trece și el prin această frământare, de regăsire spirituală. A pierdut

și i s'au răpit dela sânul lui atăția frați, desigur și din pricina că el a început a se pierde sufletește după unirea cea mare. Vremea trăită în această epocă i-a fragmentat idealul cel mare al unității lui sufletești, — temelia unității politice. Idealul național, chemat să călăuzească toate măsurile de stat, toate directivele și toți pașii neamului, s'a împărțit în interese și ideale mărunte, personale sau de partid. Odată era o instituție nedreptățită, altădată alta, astăzi o categorie, mâine alta, și rând pe rând toate, pierzându-și fiecare rostul și linia continuă de lucru.

Aceasta a dus firesc la criza și ruptura dintre generații. În sufletul generației prezente, închinată la început idealului creștin și național, s'a petrecut o schimbare neașteptată. Entuziasmul s'a prefăcut în fanatism, căci entuziasmul și fanatismul sunt două focuri cari ard, cu deosebire că unul luminează și încălzește, celalalt arde și distruge tot ce e în jur. Și ne aflăm iarăși la o răscruce, iar fără Dumnezeu, iar fără armonie și fără echilibru sufleteș.

Aceasta este geografia sufletului nostru în acest început de căutare a omului nou.

Întrebarea mare ce se pune, întrebarea capitală a ceasului de față, de al cărui răspuns depinde veșnicia neamului este: Cum vom purcede de aici înainte? La cine ne vom adresa? — Imi vin în minte cuvintele sfinților apostoli, când Mântuitorul, văzând că toți îl părăsesc, și farisei și cărturari, le zise: „Nu cumva voiți să plecați și voi?”

Ei au răspuns: „Doamne, la cine ne vom duce, Tu ai cuvintele vieții veșnice.”

Neamul nostru și-a găsit totdeauna la răscrucea vremilor echilibrul lui sufleteș, a gândit și și-a verificat faptele în lumina credinței lui strămoșești, și strâns în jurul oamenilor trimiși de Dumnezeu, a trecut fără să-și altereze ființa, fără să-și schimbe credința și tradiția, punțile înguste ale istoriei. Cine nu-și aduce aminte de acea epocă plină de revoluții și tendințe, dela 1848, pe care Românii din Ardeal, uniți în jurul Bisericii și arhiepiscopului lor, au trecut-o, înaintând cu pași uriași în cultură, libertate și unitate?

Nădăjduim că și de această dată el se va regăsi în duhul unirii, sub faldurile aceluiași ideal, străluminat de puterea credinței.

Pentru ajungerea acestui ideal, Biserica strămoșească prin slujitorii ei stă și ocrotește ființa neamului, sfânta sfințelor lui. Ea îndeamnă cu glas de mamă la împăcare și unire, ea aprinde și susține flacăra credinței și dragostea de glie în popor. Ea propoveduește și îndeamnă ca „lumina lui Hristos să lumineze tuturor”.

Să nu existe compartiment al vieții fără candela credinței aprinsă, să nu existe profesiune sau categorie socială din care să lipsească simțul răspunderii și conștiința morală, să nu existe câmp de activitate din care să lipsească duhul iubirii de Dumnezeu și Patrie.

Mai ales privirea neamului se îndreaptă spre școală, făuriștea în care se dăluiesc noile generații. Dela ea așteptăm să ne dea o generație călăită în focul iubirii de neam și luminată de puterea credinței și a jertfei. În școala neamului de azi, ca și în cea din vremurile bogate în fapte mărețe, va trebui să se lase în inima copiilor chipul lui Hristos întreg, să-i crească în duhul Evangheliei, căci numai acest duh este în stare să ne salveze și să ne păstreze ființa și veșnicia neamului.

Spunem acum aceste lucruri, când școala se află în fața unui nou examen, când o reformă nouă se pregătește pentru școlile de toate categoriile.

De concepția care va sta la baza acestei legi atârână mersul și rezultatele ei bune sau rele. Va fi în stare să dea această reformă duhul cel nou, de mult așteptat sau se va mărgini numai la schimbări de suprafață. Va ținea ea seamă de sufletul

neamului, de aspirațiile lui adânci, de trăirea lui creștină, sau va așterne ca și le-giunile de până acum — neînțelegera peste aceste realități? Sunt întrebările pe cari fiecare fiu al neamului, îngrijat de soarta lui și le pune și cu atât mai mult biserica, a cărei responsabilitate e îndoită: una în fața istoriei și alta în fața lui Dumnezeu.

Un prim motiv pentru reforma învățământului a fost necesitatea de a-l adapta la lipsurile prezente ale neamului. Din această pricină multe dintre școli vor căpăta un caracter practic.

Dar să nu uităm că între necesitățile imperioase ale neamului este și aceea de a-l întări sufletește, de a-i crea forța morală de care are lipsă în vremea prin care trecem.

Educația generațiilor în acest sens nu se poate face decât recunoscând dreptul religiei să-și spună cuvântul în formarea caracterului. Caracterul înseamnă armonie și disciplină sufletească, îndreptate spre un ideal.

Ori aceasta nu se poate ajunge decât prin cimentarea concepției creștine de viață în inima și mintea tineretului. Să dăm dreptul copiilor de-a li se vorbească cât mai des despre Dumnezeu. E un drept pe care sufletul lor îl cere și nimic nu poate înlocui pe Dumnezeu din sufletul tineretului.

Rolul religiei în școală este tocmai de-a așeza pe Dumnezeu la cârma vieții tineretului, și de-a armoniza viața lui în conformitate cu voia cea sfântă a lui Dumnezeu.

Noua lege a învățământului secundar va trebui să pună în toate școalele, și în cele practice, ore de religie, la toate clasele. Până acum în școalele profesionale religia nu era decât la câteva clase, cu câte o oră săptămânal. La celelalte clase nu le mai vorbea nimeni despre Dumnezeu, nimeni nu amintea de puterea credinței și duhul rugăciunii. Tot ce se mai făcea pentru educația religioasă era doar în familie. Dar în câte familii dela oraș mai e o candle aprinsă? În câte familii se mai roagă? Cu numai atâtea ore de religie e explicabil că adolescentul rămas în cea mai critică vârstă fără nici o lumină a credinței, când ajunge mare desconsideră biserica, rămâne străin de serviciul ei și nu vede nici o legătură între viața lui și slujbele religioase. Un asemenea intelectual intră în biserică și, dacă asistă la serviciul divin, uită sau nu știe nimic din ceea ce se petrece în tot decursul slujbei. Pentru un asemenea om nu e mirare dacă el are în tot decursul serviciului divin o atitudine de sumeție, chiar când preotul iese cu sfințele daruri, sau intră în altar pe unde mișună și alte multe semne, care arată cât de înstrăinați sunt cei cărora nu li s'a mai predat religia dela vârsta de 14 ani.

Școala noastră din Ardeal a avut totdeauna două ore de religie la școlile teoretice. Anteproiectul legii de organizare aduce o nouă umilire a învățământului religios în școala secundară.

Religia este scoasă din rândul obiectelor de studiu și așezată în urma dexterităților. Art. 24 din amintitul anteproiect socotește religia „nu ca pe un obiect de studiu, ci ca morală sau credință creștină” și o reduce la o oră săptămânal, ca un fel de oră de educație morală.

Nu știm care vor fi temeiurile acestei noi reduceri a orelor de religie în școală. Ori stăm noi așa de bine sufletește, încât ne putem dispensa de educația prin religie? Sau am ajuns să considerăm contribuția religiei la formarea caracterului de prisos? Înțelegem ca religia să se predea într-o formă deosebită decât celelalte obiecte, mai cald, mai simțit și cu mai puțină rigiditate. Dar din faptul că unii catolici nu s'au ridicat la această cerință de metodologie a religiei, nu înseamnă că religia trebuie scoasă din rândul obiectelor de studiu.

E adevărat că scopul învățământului religios nu e nici decum instrucția, adică o sumă de cunoștințe religioase înmagazinate în mintea elevului, dar nu e mai puțin adevărat, că o anumită instrucție e necesară educației.

Rolul învățământului religios este de-a forma concepții sănătoase de viață în mintea tineretului, din care derivă atitudinile morale.

Rolul profesorului de religie în școală nu este numai de-a corecta apucăturile rele ale tineretului. Spre a-l putea scoate din cleștele lor, e lipsă să sădească altele bune, să-l ducă mereu de mână pe drumul virtuții, și să întemeieze aceste virtuți pe o puternică credință în Dumnezeu. Să-direa unei virtuți în inima tineretului cere mult răgaz, multă răbdare și mult timp de atenție. Cu aceea că l-ai spus într-o oră pe săptămână ce să faci și cum să se poarte n'ai făcut nimic. În zadar voi preda eu învățăturile moralei creștine impecabil, dar nu voi reuși, din lipsă de timp, să le cimentez pe fundamentul lor religios, ele rămân ca niște flori pe un pom primăvara, asupra căruia venind înghețul și ne mai având hrana elaborată de rădăcină, le zboară cea dintâi adiere de vânt. Căci religia este rădăcina moralei.

Dela socotirea orei de religie ca o simplă oră de morală nu mai e decât un pas până la identificarea ei cu o știință a moravurilor, până la socotirea religiei ca o „chestiune particulară” fără interes în viața neamului.

Astăzi când neamul nostru are mai multă lipsă de caractere, când de pe băncile școlii se așteaptă o generație în care să se razime toate nădejile de bine ale neamului, o nouă reducere a orelor de religie în învățământ e o gravă abatere dela tradiția și credința poporului. Nezmururile mari, cari au plătit scump această depărtare a generațiilor tinere de Dumnezeu, prin laicizarea școlii și reducerea religiei în învățământ, se întorc astăzi spre religie, li cerșesc ajutorul și sprijinul pentru formarea noilor generații chemate să înfrângă înfrângerea suferită.

În școala neamului nostru religia a avut un rol covârșitor în educația și creșterea generațiilor tinere, ea este chemată și pe mai departe să aducă contribuția ei. În acest scop ne permitem a face aici câteva propuneri în legătură cu religia în învățământul secundar:

1. Religia să fie trecută în toate școalele în fruntea obiectelor de studii. Ea nu e pentru examen, dar e pentru viață.

2. În școlile teoretice religia să aibă două ore pe săptămână. În gimnazii să se păstreze cele două ore ca și până acum, iar în liceul teoretic superior ora a doua de religie să fie dedicată educației religioase și formării unei convingeri și atitudini creștine a tineretului.

3. În școlile cu caracter practic sau profesional să fie în toate clasele nu numai în unele, câte o oră de religie, în care să se stăruie pe lângă o minimă instrucție religioasă la formarea conștiinței morale pe care trebuie să o aibă meseriașul sau profesionistul de mâine.

4. Pentru intensificarea vieții religioase fiecare liceu să aibă societatea religioasă a elevilor „Sf. Gheorghe”. Activitatea acesteia va fi sub conducerea profesorului de religie, și se va putea desvolta prin exortările profesorului, lucrările cu caracter religios ale elevilor, coruri liturgice (dacă se poate conduse de elevi), serbări religioase etc.

5. Fiecare școală să aibă paraclisul ei, în care să fie conduși elevii regulat Dumineca și sârbătoarea. Profesorul de religie, care e și duhovnicul școlii, să facă în fiecare Duminică și sârbătoare serviciu divin în capelă, cu exortări potrivite pentru elevi.

În acest fel socotim că generațiile viitoare crescute în cultul muncii, și al credinței în Dumnezeu, legate de glia pământului românesc și ancorate în credința strămoșilor vor fi capabile să înscrie o epocă de glorie și ascendență morală în viața neamului.

Preot prof. V. Coman

C. preoți să stea în fruntea mișcării

Oastea Domnului

Profesorul Nichifor Crainic la Academie

În 22 Mai a. c. a avut loc la Academia Română solemnitatea recepției dlui profesor Nichifor Crainic. Înaltul nostru areopag cultural a înregistrat cu această ocazie în istoria sa un moment de înaltă trăire și splendoare intelectuală. Noul academician a sculptat în cuvântarea de intrare efigia nemuritorului său înaintaș, Octavian Goga, cu care este atât de înrudit spiritualmente. Dl. Lucian Blaga a rostit cuvântul de elogiul al noului membru al Academiei, înmănușind într-o sinteză, bogată în reliefuri noi, sensul și valoarea strălucitei lui activități.

Noi participăm cu toată ființa noastră la această sărbătoare. Numele noului academician este indisolubil asociat cu tot ceea ce avem mai autohton, mai substanțial, mai nou, în viața spirituală a neamului de după război. Domnia Sa a ridicat ortodoxia în planul preocupărilor literare și intelectuale, arătând-o ca ceea ce este: componentă determinantă a spiritualității românești.

În Academia Română intră cu dl profesor Nichifor Crainic însuși ortodoxia, cu marile ei posibilități în ordinea unei culturi autentice naționale. Am avea drept să ne mirăm de ce a întârziat atât de mult să se manifeste din partea înaltului areopag o asemenea înțelegere pentru ceea ce constituie temeliea cea mai esențială a românismului. Pe de altă parte însă binecuvântăm Providența că a întocmit lucrurile astfel încât intrarea ortodoxiei sub cupola consacării celui mai înalt for intelectual să se facă în asemenea condițiuni de prestigiu răsunător. Ortodoxia trebuia să între triumfător în Academie, umplând cu o lumină nouă și înțineritoare bătrânul templu al migăloșilor filologi și naturalisti.

E momentul să însemnăm cu acest prilej că ortodoxia românească pătrunde prin dl Nichifor Crainic nu numai în Academia Română, ci și în conștiința intelectuală a lumii de peste hotare. În toamnă Domnia Sa a fost proclamat doctor honoris causa al Universității din Viena, cu care ocazie a ținut o serie de conferințe pe la mai multe universități germane. Chiar acum avem pe masă caetul $\frac{1}{2}$ de pe 1940/41 al revistei germane Kyrios în care e publicat un substanțial articol al dlui Vasile Băncilă intitulat: «Nationalismus und Theologie bei Nichifor Crainic».

Prin Nichifor Crainic duhul românesc și ortodox s'a înălțat nu numai în

cultura românească, ci a devenit un far și lumii de peste hotare.

Cu Domnia Sa începe așadar o nouă epocă pentru ortodoxia noastră.
D. S.

Știri noi din eparhia Clujului

În ciuda nesiguranței care domnește asupra situației de drept a eparhiei Clujului în cadrul statului maghiar, viața bisericească de dincolo de Feleac continuă să se desfășoare în făgașul ei firesc, sub diriguirea strădălnicului arhiepiscop al Bisericii românilor ardeleni aflați sub stăpânire străină, Prea Sfinția Sa D. D. Nicolae Colan.

Am informat la timp pe cetitorii noștri despre pilduitoarea regularitate și stăruință cu care P. S. Sa își cercetează credincioșii, de astă toamnă încoa.

Știri noi, primite cu oarecare întârziere — explicabilă de altfel — anunță că în Dumineca Invierii, P. S. Sa a săvârșit în sobor sf. liturghie în catedrala din Cluj și a predicat mulțimii care umpluse până la refuz st. lăcaș.

A doua zi de Paști, P. Sf. episcop Nicolae Colan s'a deplasat la Oradea, servind și predicând în catedrala episcopală de acolo. A fost dorința înaltului ierarh să nu i se facă primire oficială. Românii ortodocși de acolo și-au luat însă revanșa, participând cu toții — peste o mie de inimi — la sf. liturghie arhierescă și dând răspunsurile devalma. P. S. Sa a împărțit apoi tuturor anafora, a luat masa cu clerul orădean și apoi s'a întors la reședința Sa.

Câtă mângâiere întăritoare picură în sufletele acestor vizitații canonice, P. Sf. episcop Nicolae Colan știe mai bine ca oricine. Tocmai de aceea se află mereu în mijlocul turmei Sale acest vrednic Păstor care n'a ezitat o clipă — în învălmășeala de astă toamnă — să rămână alături de turmă.

Și acum, o veste tristă: «Viața Ilustrată», revista fără seamă în creațiile publicistice românești, a fost suprimată în preajma Sf. Paști, după ce răsbătuse cu lumina ei în aproape toate satele românești de dincolo de Feleac. N'au fost pierdute încă orice speranțe în privința reapariției ei și P. Sf. episcop Nicolae Colan face demersuri stăruitoare în acest sens. Mai trebuie să spunem că le dorim incununate de succes?... și de ce le dorim cât mai curând izbândite?... Dar indiferent de asta, noi suntem siguri că nu vom îmbătrâni până când această incomparabilă revistă va răsări din cenușa ei mai luminoasă și mai mândră decum a fost. Și fără lacrimile cari picurau din ultimele ei numere.

Pentru Dumineca Samarinenței, P. Sf. Episcop Nicolae Colan a convocat Adunarea Eparhială la Cluj. Cum din cei 60 deputați numai 12 se află pe teritoriul trecut la Ungaria, urmează să vedem dacă Adunarea s'a putut ține — sau nu.

Vom reveni cu amănunte.

Religia în școala secundară

Presa din Ardeal răspunde tentativei de eliminare a învățământului religios din școala secundară

Continuăm, pe cât ne permite spațiul restrâns al coloanelor ziarului, să comunicăm cetitorilor noștri răspunsurile date, în presa din capitală și provincie, dlui director al «Curentului» în chestiunea: «Elemente pentru reforma învățământului secundar».

În organul profesional din Rădăuți Bucovinei, Cuvântul Preotesc, Nr. 5 din Mai 1941, răspunde dlui P. Șeicar u profesor de religie, dl Dr. E. Costea, într'un prim articol, spunând între altele:

Dl P. Șeicar u reduce educația religioasă morală «a oamenilor» numai la biserica și nu-și dă seama de enorma greșală ce-o comite. Nu de mult, însuși dl Șeicar u, a făcut o anchetă în privința educației tineretului, la care au răspuns mai multe somități ale gândirii și simțirii românești, cari cu toții și-au exprimat convingerea că numai o educație temeinică religioasă-morală a tineretului va putea salva tineretul din mrejele himerelor în cari a căzut. Și această educație nu va fi suficientă dacă se va reduce numai la biserică, ci trebuie cultivată și în școală, în familie, în ateliere, în fabrici, în uzine etc. Numai așa vom putea salva tineretul, care se sbate în suferință sufletească, dacă-l vom conduce și îndruma ori unde s'ar afla. Dar, dl Șeicar u uită cele constatate la înșiși sistențele dsale și omite sugestii și aduce jigniri nemeritate unei categorii întregi de factori de răspundere, cei mai indicați, în educația religioasă morală a tineretului. Suntem însă încredințați că Ministerul nu va ține cont de sugestiile dlui Șeicar u și va înmulți orele de religie în școlile de toate categoriile pentru salvarea tineretului și prin el a neamului întreg.

Că «alte socoteli» ar sta la baza propunerii de sporire a orelor de religie în învățământul secundar, nu știm. Dar, credem, că alte «socoteli» nu pot fi, decât dragostea pentru tineretul școlar și dorința fierbinte de a-l salva dela peire și prin el tot neamul. «Întâmplările tragice dela sfârșitul lui Ianuarie» se datoresc, poate, tocmai acestei defectuoșități a învățământului secundar, care este pe cale de a fi reparată și al cărei protivnic este dl Șeicar u. Poate că mai curând articole ca cel de față al dlui Șeicar u au provocat «întâmplările tragice dela sfârșitul lui Ianuarie», și tocmai aceste «întâmplări» au arătat necesitatea sporirii orelor de religie și intensificarea educației religioase morale a tineretului.

În Glasul Monahilor din București, Nr. 619, dela 18 Mai 1941, scrie p. ieromonah Dionisie Lungu, directorul publicației, un articol de fond, care analizează pe rând toate afirmațiile îndrăznețe ale Curentului și constată că:

Dl Șeicar u, atât de puțin înțelege de cele ce se practică în biserică, încât nu poate să facă deosebire că, acolo se săvârșește jertfa cea fără de sânge care este Taina Tainelor, pe când în școală copilul trebuie educat în adevărata învățătură creștină pe care numai preoții o pot da așa cum se cuvine.

Dacă dl Șeicar u zică că, acum un sfert de veac era mai bine organizat liceul, cred că nu poate nici dsa tăgădui că acea materie solidă era predată tot de preoți, și dacă avea mai multă tărie în sporirea educației este faptul că, atât evlavie profesorilor, cât și a părinților au contribuit mult la aceasta.

Biserica Bănăneană dela Timișoara [Nr. 20 din 11 Mai 1941] sub semnătura P. Dr. Ștefan Cioroianu, într'un temeinic articol, cu pilde grăitoare, — despre învățământul religios în școala secundară, spune:

Distinsul director al marelui și răspânditului ziar «Curentul», dl Pamfil Șeicar u, pe care noi îl cunoaștem ca pe un om cult, profund credincios și cititor de mănăstire, ne spune să înlocuim pe profesorul de religie din școala secundară cu Amvonul. Ori, viața ne arată clar, că Amvonul oricât ar fi el de strălucit, este imposibil fără educația religioasă din familie și din școală. Educația de acasă și din școală cu Amvonul stă în raport de cauză și efect, unul se condiționează de celalalt.

Rolul profesorului de religie chiar în școala secundară, care are să ne dea elitele neamului, este de mare însemnătate. El trebuie să fie un mentor, un părinte, un sfătuitor, care să cunoască psihologia momentului și să faciliteze formarea în tipar fericit al sufletului tineresc.

Dacă chiar în școala secundară nu reușim să așezăm germenii viitoarelor caractere întregi, atunci în fața Amvonului mai târziu vom avea «oameni mașini» din cari au ars piesele cele mai însemnate, încât nu mai folosim nimic nici cu cuvintele cele mai alese, nici cu emoțiile cele mai nobile.

FOIȘOARA

Religia ortodoxă în școala secundară

(3) De prof. G. MAIOR

Doar treptele formale în acest înțeles se găsesc în parabolele Mântuitorului și în alte fragmente din Sfânta Scriptură, le găsim în predicile Sfinților Părinți, mai ales în ale Sf. Ioan Gură de Aur, deși Neamul încă nu le făcuse teoria. Și atunci, concluzia? Sunt firești dacă se întrebuițează firește și necesare împărtășirii adevărului, când vrem să treacă în subconștient ca ceva conștient și ordonat. — Imi pare, că acum s'a liniștit și această involburare în ale metodei.

Azi, pot spune, cred cu oarecare dreptate, ca unul care am fost de două ori în control, că metoda predării religiei ortodoxe în școala noastră secundară e foarte bună și dacă licențiații ar uita puțin terminologia specific teologică și prea științific filosofică, cu care parcă vrea să intimideze pe elevi, și ar întrebuița în lecțiuni graiul simplu și terminologia așa de românească, de limpede și de frumoasă a cărților bise-

ricești, pe care elevul o aude în biserică, s'ar face un pas înainte deosebit de însemnat și de binefăcător!

Dar tot ce am spus până aici privește numai instrucția religioasă. Ori, după mine, în ortodoxie instrucția e numai un mijloc pentru a ajunge la educație, scopul înțării și lucrării noastre în școală, și la dobândirea harului dumnezeesc din partea elevilor. Privind astfel problema, cu toată metoda de predare foarte bună, suntem încă foarte departe de ceea ce ar trebui să avem prin învățământul religios.

Cele câteva excepții din Ardeal, Oltenia, Muntenia, mai puțin din Moldova și Basarabia, rodul entuziasmului și apostolatului câtorva propoveditori dela catedră, și aceștia izolați între ei și toți în fază empirică, nu poate da tonalitate majoră învățământului religios din școala secundară, deși câteva practici educative, ca spovedirea și cuminecarea la școală regulat de două ori pe an au ajuns generalizate. Vina poate o poartă și faptul, că la inspecțiile de religie nu această latură se caută, nimeni nu se interesează dacă se face educație și dacă știe să o facă. Totul se rezumă la metoda de predare și cum răspund elevii. Până și scrierile catehetice câte au apărut nu tratează decât partea de instrucție, nu și de educație, ori dacă amintește cumva și de ea, e numai ceva incidental și incomplet.

Dar poate că vina o poartă și teoria sau teoriile pedagogice cu privire la religie. La întrebarea: care e scopul religiei în școală, se răspunde de regulă cu Herbarth și Ziller: «Formarea caracterului religios moral», formulă vagă care corespunde de minune dogmei fundamentale a protestantismului întemeiat pe libertatea interpretării și comportării, dar pe care nu o acceptă niciodată romano-catolicul, care vrea «formarea catolicului convins, fanatizat, supus autorității papale», urmașul lui Petru, în măsură mai mare decât autorității divine, ca unui «vicar al lui Hristos». Și nici una din aceste concepții, strecurate uneori nemodificat alteori cu o modificare care să nu supere, nu corespund ortodoxiei. Câți au încercat să ne limpezească, și care e cuvântul autorizat despre scopul predării religiei noastre în școală, cuvânt care în forma cea mai lapidară să servească și pedagogia și ortodoxia, armonizându-le în duh și metodă? Căci în vreme ce protestantul vrea să se ridice ca un răsărit până la tronul lui Dumnezeu pentru a-i cere socoteală, romano-catolicul suprimă veletățile omului, chiar firești și îndreptățite de ar fi, reprimă insul de dragul totalității, iar pe Dumnezeu îl coboară cu maiestatea la înălțimea scaunului papal, fiind cel mult patronul tendințelor politice, sociale și chiar economice ale acestuia, pe când ortodoxul îl

privește ca stăpân atotmilostiv, care de sus caută cu iubire și coboară tot darul și toată darea cea bună prin harul Său divin asupra insului ca să devie cetățean conștient, înalt și înălțat, și sfințit al împărăției lui Dumnezeu, iar societatea, obștea credincioșilor colaborând prin harul de sus pentru a ajuta pe ins să-i fie folositor, armonizându-se astfel individul cu societatea, ca împreună să zidească între oameni împărăția lui Dumnezeu, care totuși «nu e din lumea aceasta», deci nu după chipul celor politice. Să mai punem la acestea și firea poporului nostru, care deși ortodox ca și Rușii, Grecii, Bulgarii, Sârbii etc. se deosebește fundamental de ei. N'are nici misticismul haotic al Slavilor, nici pasiunea dogmatică a Grecilor, ci o mijlocie blândă și armonizată chiar ca duhul ortodoxiei. Ortodoxia este atitudine de viață, precisă, hotărâtă. Și atunci iață că formula vagă a protestanților, ca și cea despotică a romano-catolicilor, nu se potrivește la ortodocși și mai ales la Românii ortodocși. Și dacă mai considerăm și faptul științific, că un caracter nu se formează, ci se desvoltă pe un fond atavice, va trebui să ajungem la o formulare corespunzătoare a scopului învățământului religios ortodox român în școală. Când toți propoveditorii de religie ortodoxă vor fi convinși că noi avem să urmărim desvoltarea sub cer românesc a une

Nu e posibil să restrângem ori să eliminăm din școala secundară studiul religiunii, pentru că altă putere mai eficientă și mai salutară de a forma caractere decât religia străbună nu avem.

Puterea de voință nobilă ori o formăm în școli și în special în școala secundară prin credința în Dumnezeu, ori nu o mai formăm niciodată.

Puterea de voință nobilă paralizată în anii cei mai frumoși, aceia pe băncile școlii secundare, nu mai învie niciodată.

Nu putem exclude din școli secundare pe Mântuitorul lumii care ni-a spus lapidar: „Fără mine nu puteți face nimic”.

Nu noi preoții dorim pentru interesele noastre să menținem și să intensificăm învățământul religios în școlile secundare, ci chiar cea mai crudă realitate pretinde ca așa să fie.

Dr. G. L. Munteanu: *Epistola Sf. Apostol Pavel către Galateni*, Comentar, Cluj, Tip. Eparh., 1940. Pg. 132. Prețul?

Este un studiu amănunțit al păr. prof. Dr. G. L. Munteanu dela Academia teologică ortodoxă română din Cluj, arătând în Introducere Bibliografia operelor consultate, după care urmează expunerea documentată a Epistolei, scrise către Galateni, de marele Apostol al neamurilor. Studiul ne înfățișează: Ce era provincia Galatea; ce era poporul galatenilor, căruia Apostolul le propovăduiește, pentru întâia oară, creștinismul, pe la anul 51—52; motivul și împrejurările în care s'a scris această Epistolă; scopul, timpul, locul autenticitatea, cuprinsul și împărțirea Epistolei.

Comentariul, după aceasta, cercetează: părțile apologetice, dogmatice și parenetice ale propovăduirii apostolului, precum și argumentele, bune sau greșite, aduse de diferiți comentatori, români și străini, ai Epistolei către Galateni.

Cartea părintelui Munteanu este cât se poate de potrivită pentru toți cei ce doresc să adâncească problemele pauline.

Dr. G. L. Munteanu: *Paradisul biblic, Căderea protopărinților în păcat*, Studiu exegetic, Cluj, Tip. Eparh. 1940. Pg. 148. Prețul?

A înălțură, pe cât omeneste e posibil, întunerecul necunoșterii, cu privire la începutul vieții umane pe pământ, este o problemă asupra căreia stăruiește și studiul de față. De unde este omul? De unde păcatul și suferința? etc. Povestirile biblice dau răspuns la aceste întrebări, „puse atât de omul antic, cât și modern”. Răspunsul „care și reduce originea direct la Dumnezeu, face lumină în cea mai întunecată parte a existenței omenesti... Or ce argumente s'ar aduce (de o anumită știință omenească), nu se poate dărâma realitatea istorică, că omul este creatură divină, înzestrat cu viață fizică și sufletească...”

Studiul aprofundează două povestiri biblice: Locul de reședință al primilor oameni (Raiul), și Căderea protopărinților în păcat: cunoașterea lor are aceeași importanță, ca și cunoașterea evangheliului lui Hristos.

kalokagathii spiritualizate și minunat stilizate de bizantini, deci desvoltarea și nu formarea și nu a unui caracter oarecare, ci a unui caracter creștin ortodox român care să practice conștient și integral ortodoxia, vom ajunge să avem ceea ce încă nu avem în măsura cuvenită: educația! Iată de ce din primul meu an de profesură am pledat pentru o întoarcere la noi înșine, pentru o pedagogie ortodoxă. Iată de ce am cerut să ni se dea o psihologie religioasă ortodoxă a Românului. Pentru această pedagogie ortodoxă și românească am dat câteva sugestii în lucrarea „Către elevii mei” și pentru a arăta cum se poate face educație religioasă în școală, alte sugestii practice în lucrarea „Educație prin Religie”, care apare acum în „Revista Teologică”, ambele bazate însă numai pe experiența mea, ceea ce îmi pare prea puțin. Drumul deschis astfel, va trebui continuat și atunci toată lumea va înțelege cât de adevărat e cuvântul, că instrucția în ortodoxie e numai mijloc pentru educația religioasă și se va pune mai mult apăs pe educație și prin

INFORMAȚIUNI

Știre personală I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a plecat Miercuri, 14 Mai a. c. la București, pentru a participa la ședința solemnă a Academiei Române din 15 Mai, în care s'a făcut comemorarea profesorului defunct *Nicolae Iorga* — și pentru a rezolvi mai multe chestiuni bisericești importante; Sâmbătă, 17 Mai a. c. I. P. S. Sa s'a întors la reședință.

Joi, 22 Mai a. c. I. P. S. Sa a plecat din nou la București, pentru a participa la ședința Academiei Române în care domnul profesor *Nichifor Crainic* și-a ținut discursul de recepție despre *Octavian Goga* — și pentru a rezolvi câteva chestiuni bisericești. I. P. S. Sa s'a reîntors la reședință Vineri, 23 Mai a. c.

Salutul drapelului țării. Prin decret-lege se stabilesc următoarele: La trecerea drapelului țării, însoțit de un detașament de trupe sau numai de gardă, trecătorii trebuie să se oprească și să facă front; bărbații vor sta descoperiți. Toți trecătorii sânt îndatorați să rămână în această poziție până când garda cu drapelul va fi trecut. Neobservarea acestor dispoziții se pedepsește potrivit art. 216 din codul penal.

Dela Liga Culturală. Implinindu-se 93 de ani dela adunarea memorabilă din 3/15 Mai 1848, de pe Câmpia Libertății, Liga Culturală secția București a organizat o șezătoare comemorativă cu concursul Societății scriitorilor și al Corului „Carmen”. Vicepreședintele Ligii, dl St. Pop, deplângând moartea președintelui Ligii, a profesorului N. Iorga, rostește cuvântul comemorativ. Vorbitorul stăruiește asupra ideii de libertate, din care se desprinde și învățământul unității românești, neamul fiind asămănat cu un copac care suferă când o ramură îi este tăiată. Dl I. Lugojanu, membru în comitet, și-a desvoltat apoi conferința: „Priviri în trecutul nostru”, încheind cu elogiul solidarității între tineri și bătrâni. După corurile executate cu măiestrie și în sufletește de societatea corală „Carmen”, a urmat seria recitărilor din lucrările proprii ale scriitorilor noștri, îndelung aplaudați de sala arhiplină dela Ateneul Român.

„Ziua Mamei” în Sibiu. Societatea ortodoxă națională a femeilor române, filiala Sibiu, a organizat în sala mare a prefecturii județene, în ziua de 21 Mai 1941, ora 11 a. m. un reușit festival de „Ziua Mamei”. La această sărbătoare și-a dat concursul corul mixt al Școlii normale „A. Șaguna”, executând sub conducerea păr. prof. Gh. Șoima, mai multe impresionante coruri. Conferința, interpretând ce însemnează pentru noi serbarea „Zilei Mamei” în aceste timpuri de restriște și sbuciumări, a fost rostită de dna *Lucia Cosma* și ascultată cu viu interes de numerosul public asistent. Eleve din cl. a 8-a a liceului „Domnița Ileana” au recitat versuri

ocasionale, după care a urmat, ca și în anii precedenți, premiarea celor mai bune lucrări ale elevelor.

Noul rege al Croației. Coroana Croației a fost oferită, de o delegație croată condusă de Dr. Ante Pavelici, Regelui împărat *Victor Emanuel* a III-lea, pentru a fi atribuită unui principe al casei de Savoia. Regele-impărat a desemnat pe nepotul său, *Aimone di Savoia-Aosta, Duce de Spoleto*, ca rege al Croației independente. Noul rege va pleca la Zagreb spre a fi încoronat. Mare entuziasm în capitala croată.

Acceptarea unui legat. Academia Română, în ședința de deschidere a sesiunii generale din acest an, a acceptat legatul ce i-l-a lăsat regretatul ei membru *Nicolae Titulescu*. Legatul e format din o moșie de aproximativ 100 hectare în comuna *Titulești*, județul *Olt*, și din casele de pe moșie, ale cărei venituri sânt destinate pentru un premiu de drept internațional, ear casele pentru înființarea unei biblioteci populare.

Aniversare. Absolvenții liceului „Gh. Lazăr” din Sibiu, seria 1931, își serbează aniversarea de zece ani dela terminarea liceului, în 9 Iunie 1941 (a doua zi de Rusaliu). Întâlnirea se va face la ora 9 dimineața în liceul „Gh. Lazăr”.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 25 Mai 1941, va predica părintele *Ioan Albu*.

Nr. 270/1941

(33) 2—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a *Răchita*, cu filia *Strungari*, din protopopiatul *Sebeșului*, cu termen de 30 zile dela întâia publicare în *Telegraful Român*.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salarul de paroh, dela stat.
2. Un dublu decalitră porumb sfărmit dela fiecare casă.
3. Una zi de lucru dela fiecare casă.
4. Veniturile stolare obișnuite în parohie.
5. Casă parohială după moartea C. Pr. pensionat *Ioan Ghișă*. (Casa parohială este donată parohiei de către Pr. I. Ghișă, care și-a rezervat uzufructul).

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al *Sebeșului*, în termenul indicat.

Candidații vor anexa la cererile de concurs și concesiunea P. Ven. Consiliu Arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie.

Candidații se vor prezenta, cu încuviințarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuți de către parohieni. **Sebeș Alba, 28 Aprilie 1941.**

Oficiul protopopesc ortodox român al *Sebeșului* în înțelegere cu consiliul parohial.

Dr. Vasile Oană
protopop

Nr. 43/1941

(38) 1—1

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală, că Consiliul parohial al bisericii ortodoxe române din *Corbi*, județul *Făgăraș*, dă în licitație publică, cu oferte închise, următoarele lucrări la biserică:

- a) Reparație la acoperiș și așezarea în var a 2500 țigle nouă;
- b) Spoitul bisericii pe afară și înăuntru;
- c) Vopsitul ferestrelor și ușilor.

Planul și devizul se pot vedea în orice zi la oficiul parohial.

Concurenții își vor înainta oferta până la 9 Iunie 1941, urmând ca imediat să înceapă lucrarea.

Consiliul parohial își rezervă dreptul de a da lucrarea acelui concurent în care va avea mai multă încredere.

Spesele de deplasare, privesc pe meșteri.

Corbi, la 18 Mai 1941.
Consiliul parohial:
Preot Nicolae Tețiu
adm. parohial

Nr. 244—1941

(37) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a *Reciu*, protopopiatul *Mercurea*, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în *Telegraful Român*.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat.
2. Venitele stolare statorite în protopopiat.
3. Sesiune parohială: 7 jugăre 49 st. p. arător și 2 jug. 631 st. f. fână.
4. Câte 10 litri vin de familie și 5 litri dela văduvi, — până când se va face via parohială.
5. Folosința cimitirului de 675 st. p.
6. Până la zidirea casei parohiale, chirie după învoială.
7. Pe lângă soartea de lemne ce se dă locuitorilor din comună, va primi una soarte de lemne în plus — gratuit.

Cererile de concurs, însoțite de autorizația de candidare a Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc și de actele prevăzute în Regulamentul pentru parohii, se vor înainta, în termenul fixat, oficiului protopopesc ortodox român *Mercurea*.

Concurenții se vor prezenta în parohie, cu încuviințarea prealabilă a oficiului protopopesc, într-o zi de Duminecă sau sărbătoare, pentru a face cunoștință cu credincioșii.

Oficiul protopopesc ortodox român *Mercurea*, în înțelegere cu consiliul parohial

Pr. Dumitru Ciuchendea
adm. protopopesc

Citiți, sprijiniți și răspândiți ziarul
Telegraful Român

aceasta învățământul religios firesc va ajunge activ, — viață pentru viață și nu numai un obiect oarecare de studiu!

4. Să spun ceva și despre manualele de religie din școala secundară.

Ardelenii foloseau manualele quasi-monopolizate de autoritățile eparhiale la cele mai multe clase și făceau bune servicii. *Istoria Biblică a V. și N. Testament* de arhim. Dr. *Ilarion Pușcariu* pentru cl. I și II, prin respectul adevărului biblic în duh și literă, prin claritatea împărțirii materiei, prin simplitatea stilului și frumoasa execuție tehnică, dar mai ales prin faptul, că nu făcea de prisos pe profesor, care trebuie să știe face ce nu poate face nici cel mai bun manual, să știe strecura în sufletul elevilor acel ceva insesizabil care să producă fiorii sfinți ai luminii veșniciei, — se situează la loc de frunte. Nu slă la înălțimea acestuia, dar a fost bun manual și cel de *Istoria Bisericii Creștine Universale și Naționale*, pentru cl. V și VI al aceluiaș autor. Clar, dar mai sec, e și *Catehismul* protopopului Dr. *Simion Popescu*, care avea

ceva folositor și plăcut pentru elevi: mulțimea de citate din Sf. Scriptură sub fiecare chestiune tratată. Greoaie din cale afară, fără simț pedagogic, necorăspunzătoare pentru liceeni *Dogmatica* protopopului Gr. *Pletosu* și *Apologetica* lui *Calistrat Coca*, cari mânuite și de profesori nedibaci sau fără interes, făceau odioase orele de religie din ultimele două clase.

Despre manualele de Religie din V. Regat nu pot spune ceva deosebit.

După unirea cea mare, manualele de Religie răsar ca ciupercile după ploaie. Bucureștenii duc recordul! E curios, că în Ardeal aproape nu apar. Dovedește aceasta nepregătire? Incapabilitate? Nu, ci lipsă de case de editură. Editurile din V. Regat încăpuseră pe mâinile câtorva asociații fără statute de autori, streini de învățământul religios secundar mai ades, dar cu bune legături la ministerul Instrucțiunii, la Consiliul inspectorilor și cu călduroase recomandări dela partidele politice. Autorii și editorii încheiau întâi contracte exclusive și apoi se puneau pe lucru. Alți autori zadar-

nic băteau pe la uși și dacă încercau să editeze pe cheltuială proprie, riscuau să rămână înglodați în datorii pe toată viața, fiindcă trusturile de cari vorbeam știau de cine să se folosească pentru ca marfa să se vândă „ca pâinea caldă”. Ce să caute Ardealul pe asemenea piață? A mai contribuit la aceasta și instabilitatea programelor analitice. Ori un manual bun se lucră încel, se experimentează, se îmbunătățește mereu și apoi se publică, continuându-se ameliorarea cu fiecare ediție nouă! Aceasta e concepția ardeleană despre manual și pentru aceasta împrejurările dela 1919 până azi n'au fost de loc prielnice.

Din Ardealul ortodox nu cunosc decât manualul de *Istoria Bisericii Românești*, cel mai bun manual secundar de Religie, dar cred că numai părintele *Lupaș* ar putea spune prin câte peripecii a trecut și cu el. Manuale bune și generalizate în toată țara a dat părintele *Mihăilescu*, actualul mitropolit al Moldovei. A scris manuale pentru toate clasele.